

پناهندگی "سهامیه ای" یا بازاسکان مجدد چیست؟

حنیف حیدر نژاد

پناه جویی که از کشور خود فرار کرده اما موفق نمی شود خود را به یک کشور امن که پناهنده پذیری مطابق کنوانسیون ژنو ۱۹۵۱ سازمان ملل مرتبط با پناهندگی را امضاء کرده است، برساند و به ناچار در یک کشور دیگر می ماند، این امکان را دارد تا با اعلام درخواست پناهندگی خود به دفتر کمیساریای عالی امور پناهندگی سازمان ملل متحد^۱، منتظر بماند تا در صورت پذیرش پناهندگی به یک کشور دیگر منتقل شود.

برای مثال ترکیه یک کشور پناهنده پذیر نمی باشد. اما به کمیساریای عالی امور پناهندگی سازمان ملل متحد اجازه داده تا با ایجاد دفتر، درخواست پناهندگی پناه جویانی که خود را به ترکیه می رسانند بررسی کند. پناه جویانی که در ترکیه از سازمان ملل پذیرش پناهندگی بگیرند باید منتظر بمانند تا یک کشور ثالث اعلام آمادگی کرده تا پناه جو به عنوان "سهامیه"^۲ ی آن کشور به آنجا منتقل شود. این پروسه را "باز اسکان مجدد"^۳ پناهنده می نامند.

سازمان ملل متحد خود نمی تواند تصمیم بگیرد که چه پناه جوئی به کدام کشور منتقل شود، بلکه کشور پناهنده پذیر باید از قبل مطلع گشته و از بین یک لیست، افرادی را که خود مایل باشد "دست چین" می کند. البته اگر پناه جو فامیل درجه یک در یک کشور داشته باشد یا به زبان آن کشور مسلط باشد، شانسش برای انتقال به کشوری که خود مایل است به آنجا برود نیز بیشتر می شود. کمیساریای عالی امور پناهندگی سازمان ملل هر ساله سهمیه سالیانه خود را بین تمام کشورهایی که در آنجا پناه جویان از این سازمان پذیرش گرفته اند تقسیم می کند. اما هر ساله تعداد بسیار کمی موفق می شوند در چهارچوب این برنامه به کشورهای پذیرای پناهنده منتقل گردند. زیرا در حالی که به گفته کمیساریای عالی پناهندگی ۸۰۰,۰۰۰ نفر پناه جو در جهان منتظرند تا در چهارچوب این برنامه "باز اسکان مجدد" به کشور دیگری منتقل شوند، تنها تعداد معدودی کشورهای صنعتی چنین سهمیه ای را پذیرا شده اند. ایالات متحده آمریکا به تنهایی ۸۰٪ کل سهمیه را به عهده دارد. کانادا، استرالیا، فنلاند، نروژ و هلند نیز از دیگر کشورهایی هستند که با این برنامه

^۱ UNHCR

^۲ Kontingentflüchtlinge

^۳ Resettlement

همکاری دارند.⁴ آلمان برای نخستین بار در پایان سال ۲۰۱۱ بود که اعلام کرد حاضر است برای سه سال ۹۰۰ پناه جو را بپذیرد. (هر سال ۳۰۰ پناه جوی سهمیه ای).⁵

جدول ۱- آمار پناهندگان سهمیه ای و کشور هائی که به آنجا منتقل شده اند⁶- سال ۲۰۰۷

Aufnahmestaat	Anzahl der aufgenommenen Flüchtlinge
Vereinigte Staaten von Amerika	41.300*
Australien	13.400*
Kanada	10.700*
Schweden	2.400
Norwegen	1.000
Neuseeland	700
Finnland	550
Dänemark	530
Niederlande	500
Großbritannien	380
Irland	200
Brasilien	50
Chile	40
Argentinien	20
Gesamt	71.700*

علاوه بر برنامه ی باز اسکان مجدد پناهندگان، دولت آلمان می تواند هر وقت که خود مایل باشد به صورت فردی یا گروهی، پناه جویانی را که در کشور دیگری هستند پذیرفته و به آلمان منتقل کند. مثلاً بعد از انتخابات ریاست جمهوری رژیم در سال ۱۳۸۸/۲۰۰۹، آلمان در مجموع ۵۰ پناه جوی ایرانی که در ترکیه بودند را (خارج از برنامه سازمان ملل) پذیرفته و به آلمان منتقل کرد. اجرای هر دوی این برنامه ها، یعنی برنامه باز اسکان مجدد پناهندگان سهمیه ای و پذیرش پناهنده به دلایل انسانی، با هماهنگی و از طریق کمیساریای عالی امور پناهندگی سازمان ملل متحد انجام می گردد.⁷

در دسامبر ۲۰۱۳، ۱۹۲ پناه جوی سهمیه ای از ترکیه به آلمان وارد شدند.⁸ توزیع این پناه جویان در آلمان از قبل مشخص شده و آنها به ایالت های مختلف تقسیم شدند زیرا پناه جو نمی تواند خود محل زندگی اش را انتخاب کند، مگر آنکه یک دلیل مهم خانوادگی یا پزشکی وجود داشته باشد که با استناد به آن بخواهد در نزد یا نزدیکی یکی از بستگان درجه یک خود زندگی کند، که در این صورت شانس انتقال او به آن ایالت نیز بالا می رود. ۴۵ نفر از این تعداد در ایالت نورد راین وستفالن و بقیه در دیگر ایالت ها اسکان داده شدند.⁹

⁴ <http://www.unhcr.de/mandat/dauerhafte-loesungen/resettlement.html>

⁵ http://www.proasyl.de/de/news/detail/news/deutschland_hat_ja_gefluehert_innenminister_stimmen_resettlement_zu/

⁶ http://www.save-me-berlin.de/tl_files/dokumente/UNHCR_Laenderbeispiele_Resettlement.pdf

⁷ http://www.if-id.de/New/index.php?option=com_content&task=view&id=7305&Itemid=107

⁸ <http://www.bamf.de/SharedDocs/Pressemitteilungen/DE/2013/20131210-0035-pressemitteilung-resettlement.html>

⁹ http://www.kfi.nrw.de/zuwanderung/Resettlement_und_andere_Humanit_re_Sonderverfahren1/index.php#_7

موقعیت اقامتی و امکاناتی که شامل پناهنده سهمیه ای می گردد

عنوان اقامتی: به پناهنده سهمیه ای، بر اساس بند ۲ از ماده ۲۳ قانون اقامت، اقامت تعلق می گیرد. این اقامت ابتدا سه ساله می باشد. بر اساس تشخیص اداره خارجیان محل زندگی پناهنده، این اقامت بعد از سه سال می تواند به اقامت نامحدود تبدیل شود. دقت شود که تاکید شد می تواند، و نه حتما!

مسافرت: مسافرت پناهنده سهمیه ای به هر کشوری مجاز است، إلا مسافرت به کشوری که در پاس او قید شده باشد.

انتخاب محل زندگی: پناهنده سهمیه ای نمی تواند ایالت یا شهر محل زندگی اش را خودش انتخاب کند. او ابتدا سهمیه همان ایالت و شهر یا منطقه ای است که به آنجا تقسیم شده است. از آنجا که هر ایالت و شهر و شهرداری در امور پناهندگان بر اساس مصوبات محلی خود اقدام می کند، پناهنده نیز شامل همین قوانین و مصوبات می گردد. از همین روست که برخی از پناهندگان که در شهر یا ایالت دیگری زندگی می کنند، وضعیت متفاوتی از بقیه ای که با هم آمده بودند دارند. این تفاوت به سیستم فدرال آلمان و اختیارات متفاوتی که هر ایالت و شهرداری در اجرای قانون یا تصویب قوانین جدید برای خود دارد بر می گردد. اگر پناهنده سهمیه ای کار پیدا کرده یا مشغول به تحصیل شود، یا قصد از دواج داشته باشد، به این دلایل می تواند شهر محل خودش را تغییر دهد. اما عملی کردن آن نیز ایالت به ایالت می تواند متفاوت باشد.

اجازه کار: به پناهنده سهمیه ای از همان آغاز ورود به آلمان و پس از حل و فصل امور اداری اش اجازه کار تعلق می گیرد.

کلاس انتگراسیون: یا کلاس زبان دولتی، کلاسی است که در آن علاوه بر یادگیری زبان آلمانی، در حد ابتدائی نیز برخی قوانین و سیستم زندگی در آلمان آموزش داده می شود. این کلاس شش ماه طول می کشد و اگر شرکت کننده در پایان کلاس، حد نصاب نمره لازم را نیاورد، دوره ی او برای سه ماه دیگر تجدید می شود. کارنامه قبولی این کلاس برای تمدید اقامت ضروری می باشد. این کلاس که از سوی امور پناهندگی و زیر نظر اداره کاریابی تشکیل می شود، به پناهنده سهمیه ای نیز تعلق می گردد.

حقوق بیکاری و مسکن و کارت بیمه درمانی: پناهنده سهمیه ای پس از حل و فصل امور اداری اش در آلمان تحت پوشش اداره کاریابی "جاب سنتر" قرار می گیرد. از همین طریق نیز باید برای تهیه خانه ای که به لحاظ مترائ و قیمت، مناسب او بوده و اداره کاریابی نیز آن را تأیید کند، اقدام نماید. همچنین با دریافت یک گواهی از اداره کاریابی می توان به یکی از انواع شرکت های عمومی بیمه درمانی مراجعه و عضو آن شد و با در دست داشتن کارت بیمه درمانی به پزشک مراجعه نمود.

کمک هزینه برای اولاد: به پناهندگانی که فرزند دارند، به فرزندان آنها تا ۱۸ سالگی و در مواردی که بچه با والدین خود و در زیر یک سقف زندگی کرده و والدین وابسته به کمک های دولتی باشند، تا ۲۱ سالگی، کمک هزینه فرزند تعلق می گیرد. اداره کاریابی (جاب سنتر) مسئول این موضوع می باشد.

تحصیل و آموزش: پناهنده سهمیه ای یا کودکان او از اجازه تحصیل و آموزش برخوردار می باشند. کودکان تا ۱۸ سالگی موظف به رفتن به مدرسه هستند و بزرگسالان اگر مایل باشند که ادامه تحصیل داده یا یک دوره آموزشی را بگذرانند، در صورتی که شرایط آن را داشته باشند، می توانند حتی از کمک هزینه تحصیلی برخوردار گردند.

توصیه: همانطور که گفته شد آلمان یک کشور فدرال است. هر ایالت و هر شهر و کمون (شهرداری) می تواند قوانین و مصوبات متفاوتی از دیگر شهرها داشته باشد. در صورتی که شما پناهنده، پناهنده سهمیه ای یا پناهنده به دلیل انسانی هستید و در صورتی که در شهرداری از کمک های دولتی یا حقوقی که به شما تعلق می گیرد با مشکلی مواجه هستید، به یک وکیل یا مرکز مشاوره در امور پناهندگی و مهاجرین مراجعه کنید.

حنیف حیدرنژاد، مددکار اجتماعی و مشاور در امور پناهندگی و مهاجرین

29.03.2014

<http://www.hanifhidarnejad.com>

منابع کمکی:

موقعیت حقوقی پناهندگان سهمیه ای در آلمان

<http://www.nds-fluerat.org/leitfaden/15-hinweise-fuer-andere-fluechtlingsgruppen/135-aufenthaltsgewaehrung-nach-23-abs-2-aufenthg/>

جدول موقعیت اقامتی و خدمات اجتماعی

Das Zuwanderungsgesetz 2013

schnell, einfach, übersichtlich, Tabellen zu den Aufenthaltspapieren

http://www.einwanderer.net/fileadmin/downloads/tabellen_uebersichten/Tabellen_Auftitel_Rechtsgrundlagen_Stand_2013.pdf

روند انتخاب و انتقال پناهنده سهمیه ای به کشورهای ثالث- آلمانی

http://www.save-me-berlin.de/tl_files/dokumente/UNHCR_Laenderbeispiele_Resettlement.pdf

http://www.unhcr.at/fileadmin/user_upload/dokumente/03_profil_begriffe/dauerhafte_loesungen/FR_int_loesungen_rst-Hintergrund.pdf

روند انتخاب و انتقال پناهنده سهمیه ای به کشورهای ثالث- انگلیسی

<http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/3ae6b35e0.pdf>